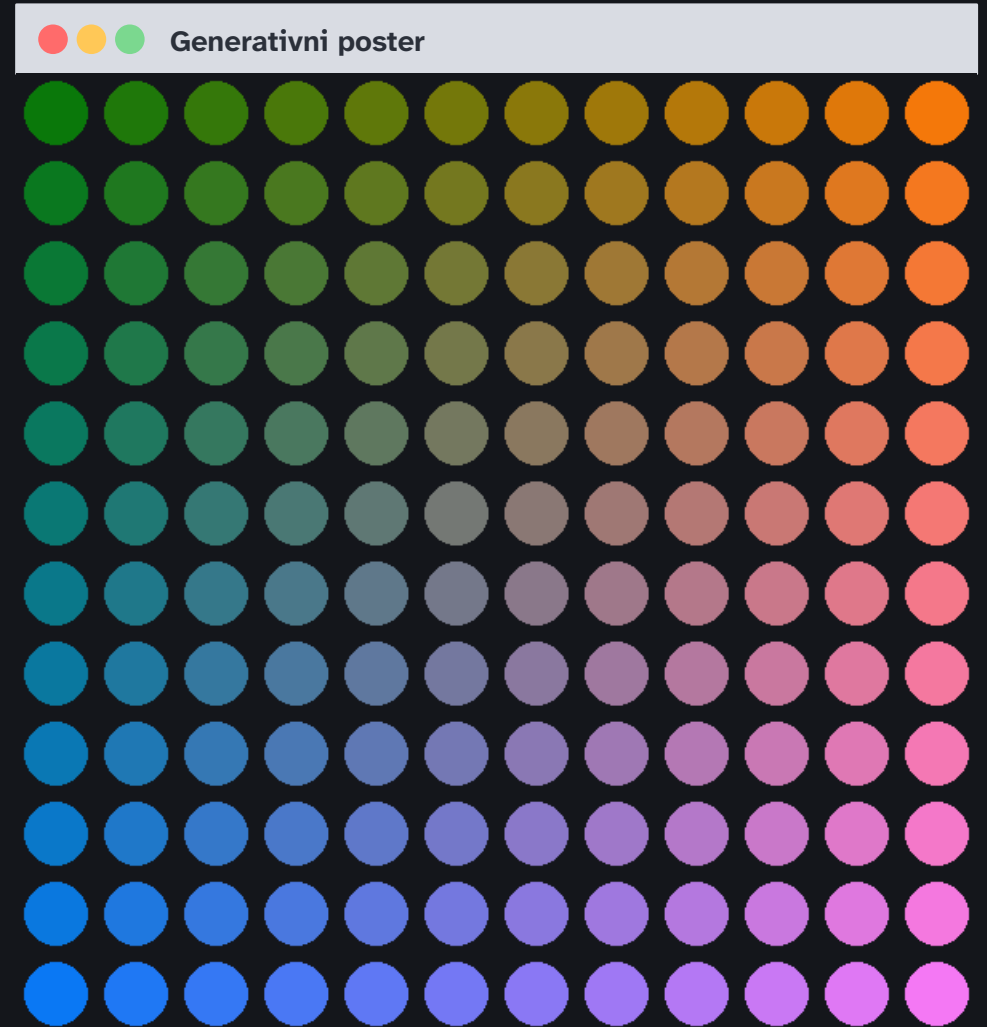

PyGame

Prva programska biblioteka: umesto u konzolu, crtamo u prozor

Danas pravimo: generativni poster, noćno nebo i kolaž od jedne slike

Tri pitanja za zagrevanje

1. prošla tema

```
def dupliraj(x):  
    x * 2  
  
print(dupliraj(4))
```

Ispis: None

2. liste

```
boje = ["siva", "plava"]  
boje.append("žuta")  
print(len(boje), boje[2])
```

Ispis: 3 žuta

3. mešano

```
velicina = (400, 300)  
(s, v) = velicina  
print(s // 3, v / 3)
```

Ispis: 133 100.0

Pet novih reči za danas

biblioteka

gotov kod koji uvozimo i koristimo, a nismo ga sami napisali

pip

program koji preuzima i instalira pakete sa interneta

površina (Surface)

pravougaonik piksela po kome crtamo: prozor, slika ili tekst

blit

lepljenje jedne površine na drugu, na zadato mesto

dogadjaj

poruka programu da se nešto desilo: klik na X, taster, pokret miša

PyGame je biblioteka za crtanje, zvuk i događaje

Standardna biblioteka

Dolazi uz Python, samo je uvezemo:
`import random, import math`

Spoljna biblioteka

Prvo je instaliramo (`pip install pygame-ce`), pa tek onda uvezemo: `import pygame`

MODULI KOJE KORISTIMO

<code>pygame.display</code>	prozor i prikaz
<code>pygame.draw</code>	oblici: krug, pravougaonik, linija
<code>pygame.image</code>	učitavanje i snimanje slika
<code>pygame.font</code>	tekst
<code>pygame.event</code>	događaji (klik na X, tastatura)
<code>pygame.time</code>	čekanje i sat
<code>pygame.transform</code>	rotacija i promena veličine
<code>pygame.mixer.music</code>	muzika
<code>pygame.Rect</code>	pravougaona oblast (klasa)

Instaliramo jednom, a proveravamo uvozom

1. U terminalu (ili u Thonnyju: Tools → Manage packages)

```
$ pip install pygame-ce
```

ako pip nije pronađen: `python -m pip install pygame-ce`

Paket se zove pygame-ce,
a u kodu i dalje pišemo `import pygame`.

2. U programu

```
import pygame  
print(pygame.version.ver)
```

ISPIS (BROJ VERZIJE)

2.6.1

Čudovište: ModuleNotFoundError

Kako izgleda

ModuleNotFoundError: No module named 'pygame' već u redu sa import.

Zašto se pojavljuje

PyGame nije instaliran za Python kojim pokrećemo program, ili je ime pogrešno napisano.

Kako se pobeđuje

`python -m pip install pygame`-ce za isti Python koji koristi editor. Fajl ne nazivamo `pygame.py`.

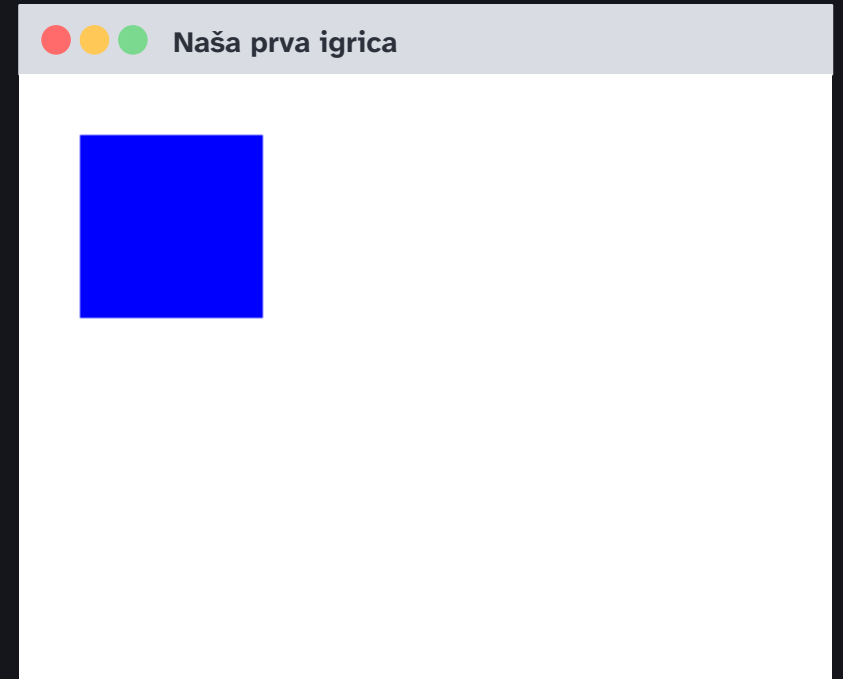
Prvi prozor

Prozor je platno po kome crtamo

Prvi program otvara prozor i crta kvadrat

```
import pygame as pg

pg.init()
ekran = pg.display.set_mode((400, 300))
pg.display.set_caption("Naša prva igrice")
ekran.fill("white")
pg.draw.rect(ekran, "blue", (30, 30, 90, 90))
pg.display.update()
pg.time.wait(3000)
pg.quit()
```


set_mode otvara prozor i vraća površinu

```
import pygame as pg

pg.init()
ekran = pg.display.set_mode((400, 300))
print(ekran.get_size())
print(ekran.get_width(), ekran.get_height())
print(type(ekran))
```

ISPIS

```
(400, 300)
400 300
<class 'pygame.surface.Surface'>
```

pg.init()

pokreće module PyGame-a

set_mode((400, 300))

otvara prozor; vraća površinu

pg.display.update()

prikazuje ono što smo nacrtali

Prozor ostaje otvoren dok korisnik ne klikne na X

```
import pygame as pg

pg.init()
(sirina, visina) = (400, 300)
ekran = pg.display.set_mode((sirina, visina))
pg.display.set_caption("Moj crtež")
ekran.fill("white")

# ovde crtamo

pg.display.update()
while pg.event.wait().type != pg.QUIT:
    pass
pg.quit()
```

Klik na X

operativni sistem šalje programu događaj QUIT

event.wait()

čeka sledeći događaj; dok čeka, prozor reaguje

pg.quit()

gasi PyGame posle izlaska iz petlje

Čudovište: prozor koji ne reaguje

Kako izgleda

Prozor se ne zatvara na X; sistem javlja „ne odgovara“ (Not Responding).

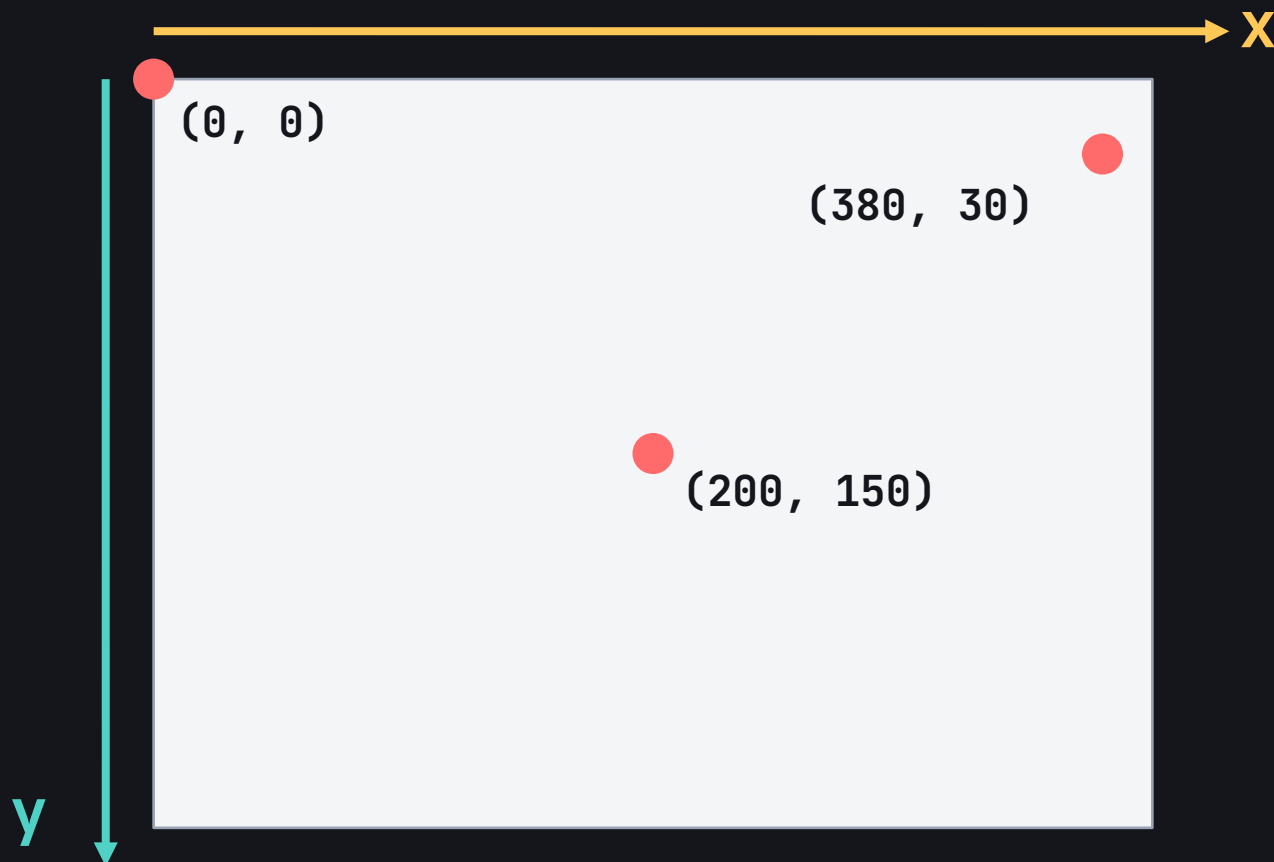
Zašto se pojavljuje

Program ne čita događaje: na primer `while True: pass` ili dugo `pg.time.wait`.

Kako se pobeđuje

Prekid sa `Ctrl+C` ili dugmetom Stop. Zatim dodamo petlju koja čita događaje i čeka `QUIT`.

Početak je gore levo, a y raste nadole

- Jedinica je piksel.
- U prozoru 400 × 300 x ide od 0 do 399, a y od 0 do 299.
- U matematici y raste nagore; na ekranu raste nadole, kao redovi teksta.

Gde se pojavljuje crveni krug?

```
# prozor je 400 x 300  
pg.draw.circle(ekran, "red", (100, 250), 20)
```

Pomoć: početak je u gornjem levom uglu.

A

gore levo

B

tačno

dole levo

C

gore desno

D

dole desno

Boja je ime ili tri broja od 0 do 255

white

(255, 255, 255)

black

(0, 0, 0)

red

(255, 0, 0)

green

(0, 255, 0)

blue

(0, 0, 255)

yellow

(255, 255, 0)

orange

(255, 165, 0)

magenta

(255, 0, 255)

```
import pygame as pg
```

```
NARANDZASTA = (255, 165, 0)
```

```
print(pg.Color("orange"))
```

```
print(pg.Color("orange") == NARANDZASTA)
```

```
print(pg.Color("#FFA500"))
```

ISPIS

```
(255, 165, 0, 255)
```

```
True
```

```
(255, 165, 0, 255)
```

Koje boje je kvadrat?

```
boja = (255, 255, 0)  
pg.draw.rect(ekran, boja, (0, 0, 50, 50))
```

Svetlost se meša drugačije od boja na paleti.

A

crvene

B

zelene

C

žute

tačno

D

bele

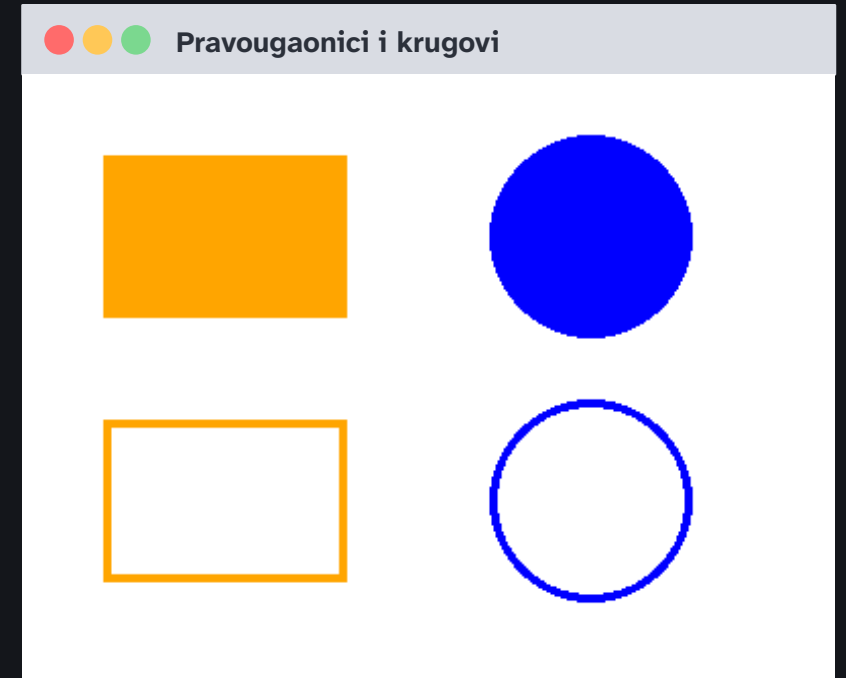
Crtanje oblika

Modul draw: svaka funkcija crta jedan oblik

Bez debljine oblik je popunjen; krug traži poluprečnik

```
# pravougaonik: gornje levo teme, širina, visina  
pg.draw.rect(ekran, "orange", (40, 40, 120, 80))  
pg.draw.rect(ekran, "orange", (40, 170, 120, 80), 4)  
  
# krug: centar i poluprečnik (obavezan)  
pg.draw.circle(ekran, "blue", (280, 80), 50)  
pg.draw.circle(ekran, "blue", (280, 210), 50, 4)
```

- Debljina 4: crta se samo ivica od 4 piksela.
- Bez debljine ili sa 0: oblik je popunjen.

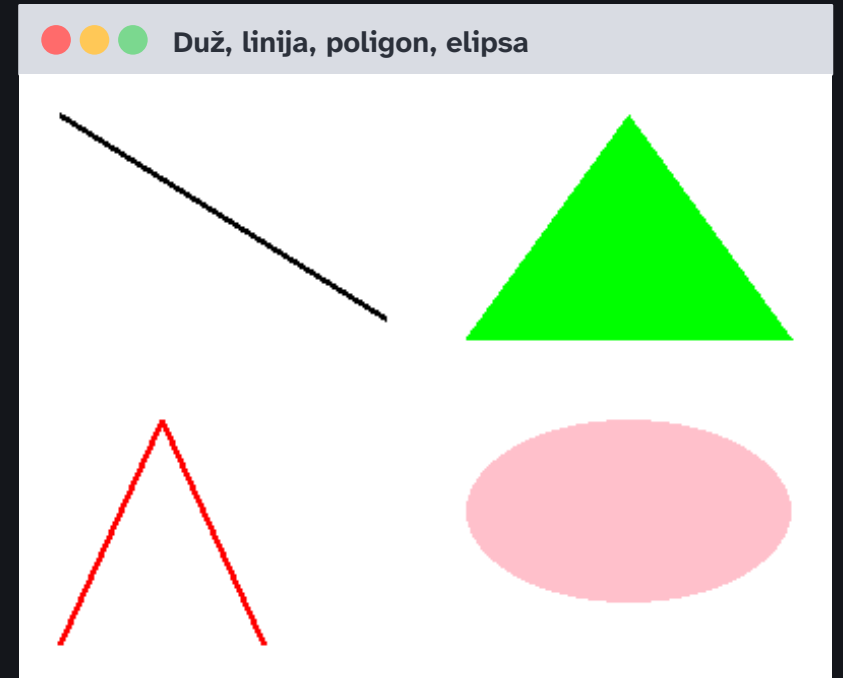

Poligon i izlomljena linija zadaju se listom temena

```
# duž: od tačke do tačke, debljina 3
pg.draw.line(ekran, "black", (20, 20), (180, 120), 3)

# izlomljena linija i poligon: lista temena
cik_cak = [(20, 280), (70, 170), (120, 280)]
pg.draw.lines(ekran, "red", False, cik_cak, 3)
trougao = [(300, 20), (380, 130), (220, 130)]
pg.draw.polygon(ekran, "green", trougao)

# elipsa: upisana u pravougaonik
pg.draw.ellipse(ekran, "pink", (220, 170, 160, 90))
```


- False kod lines: linija nije zatvorena.

Šta se vidi na beloј pozadini?

```
ekran.fill("white")  
c = (200, 150)  
pg.draw.circle(ekran, "red", c, 60, 0)  
pg.draw.circle(ekran, "white", c, 40)
```

Pažljivo: šta znači debljina 0? A šta radi drugi krug?

A

ništa: debljina
0 je nevidljiva
linija

B

tačno

crveni prsten
širok 20
piksela

C

crveni popunjen
krug
poluprečnika 60

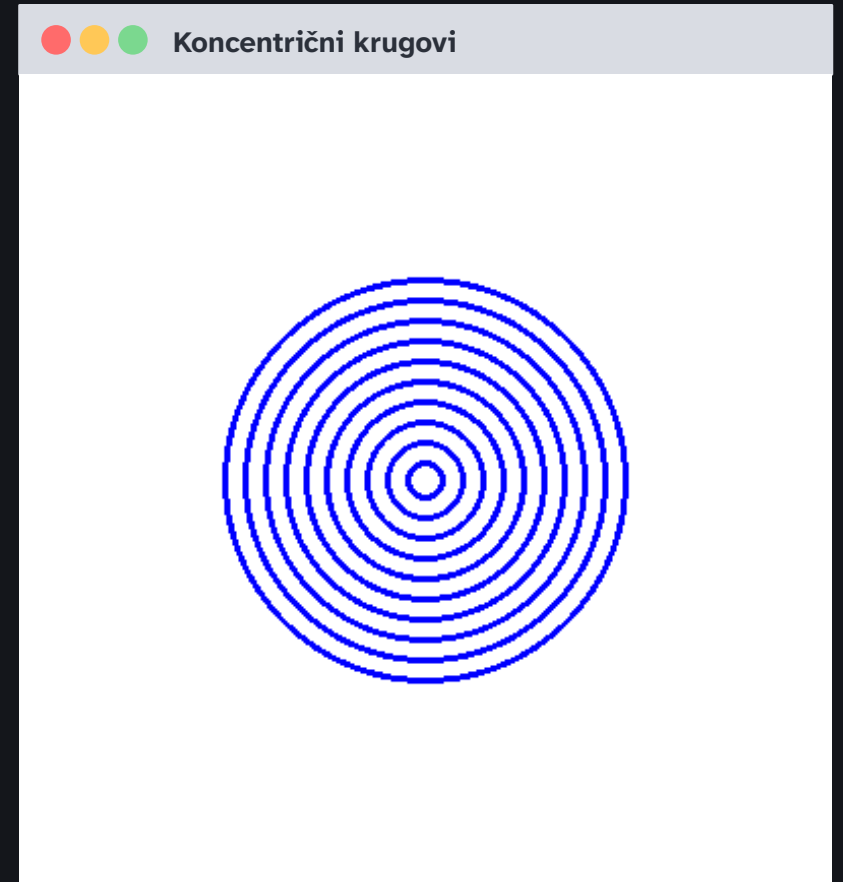
D

tanka crvena
kružnica

Petlja crta deset krugova sa istim centrom

```
# centar svih krugova je u centru prozora  
centar = (sirina // 2, visina // 2)  
  
# r je poluprečnik: 10, 20, ..., 100  
for r in range(10, 101, 10):  
    pg.draw.circle(ekran, "blue", centar, r, 3)
```

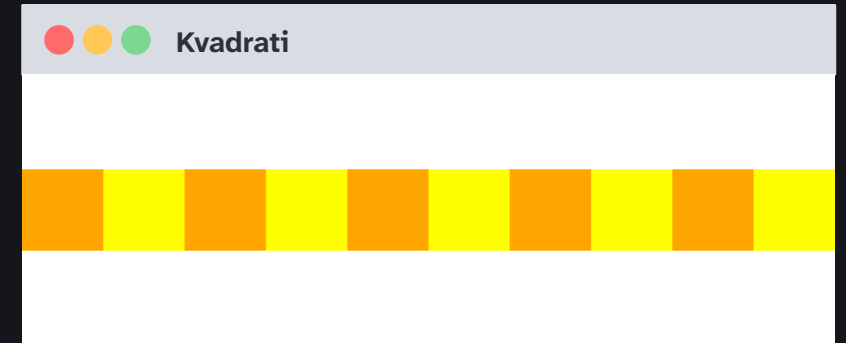
- Gornja granica 101, da bi i 100 bio uključen.
- Isti centar, poluprečnik raste za 10.

Grananje u petlji bira boju svakog kvadrata

```
broj_kvadrata = 10
stranica = sirina // broj_kvadrata
gore = (visina - stranica) // 2

for i in range(broj_kvadrata):
    if i % 2 == 0:
        boja = "orange"
    else:
        boja = "yellow"
    levo = i * stranica
    kvadrat = (levo, gore, stranica, stranica)
    pg.draw.rect(ekran, boja, kvadrat)
```


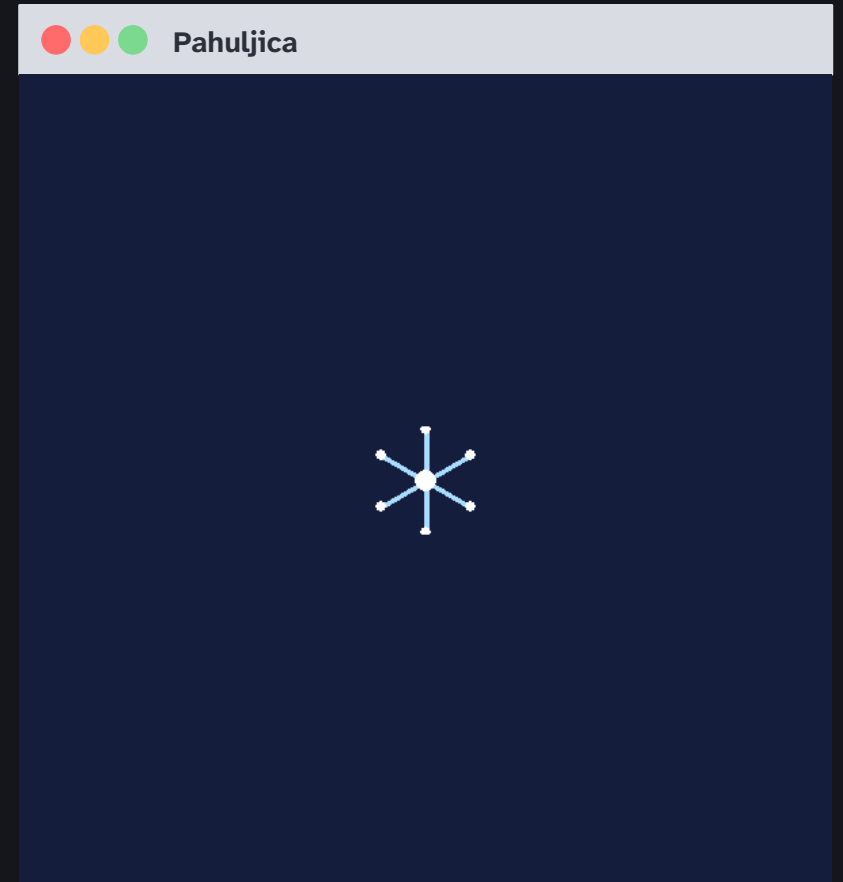
Slike, tekst i slučajnost

Sve što nije oblik, u PyGame-u je sličica

Sliku učitamo jednom, a lepimo je funkcijom blit

```
# učitavamo sličicu iz datoteke pahuljica.png  
slika = pg.image.load("pahuljica.png")  
slika = slika.convert_alpha()  
  
# okvir slike čiji je centar u centru prozora  
centar = (sirina // 2, visina // 2)  
okvir = slika.get_rect(center=centar)  
ekran.blit(slika, okvir)
```

- Fajl sa slikom mora da bude u folderu programa.
- `convert_alpha` čuva providne delove; poziva se posle `set_mode`.

Šta ispisuje ovaj program?

```
import pygame as pg

slika = pg.Surface((100, 60))
okvir = slika.get_rect(center=(200, 150))
print(okvir.topleft)
```

Slika je široka 100, a visoka 60 piksela.

A

(200, 150)

B

tačno

(150, 120)

C

(100, 90)

D

(250, 180)

Tekst je sličica koju pravi font

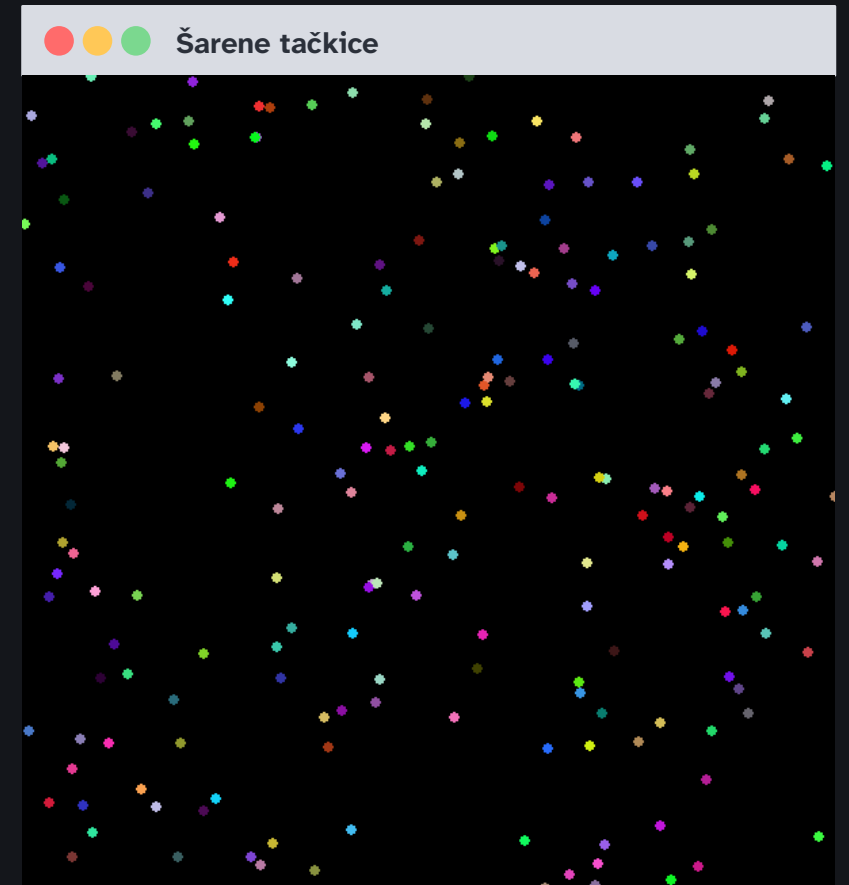
```
# None znači ugrađeni font; 64 je veličina  
font = pg.font.Font(None, 64)  
poruka = "Zdravo svete!"  
natpis = font.render(poruka, True, "magenta")  
  
centar = (sirina // 2, visina // 2)  
okvir = natpis.get_rect(center=centar)  
ekran.blit(natpis, okvir)
```

- render: tekst, glatke ivice (True), boja.
- Natpis centriramo isto kao sliku.

random.randint bira mesto i boju svake tačkice

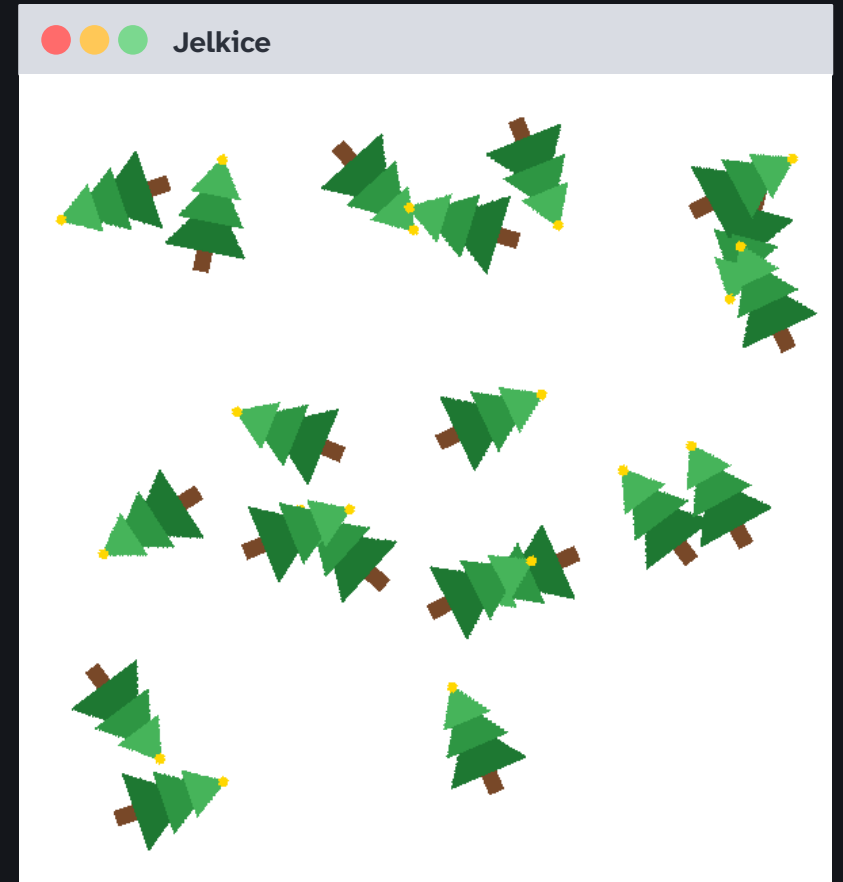
```
def nasumicna_boja():  
    return (random.randint(0, 255),  
            random.randint(0, 255),  
            random.randint(0, 255))  
  
for i in range(200):  
    x = random.randint(0, sirina)  
    y = random.randint(0, visina)  
    boja = nasumicna_boja()  
    pg.draw.circle(ekran, boja, (x, y), 4)
```


Rotiranu sliku postavljamo preko centra

```
slika = pg.image.load("jelkica.png")
slika = slika.convert_alpha()

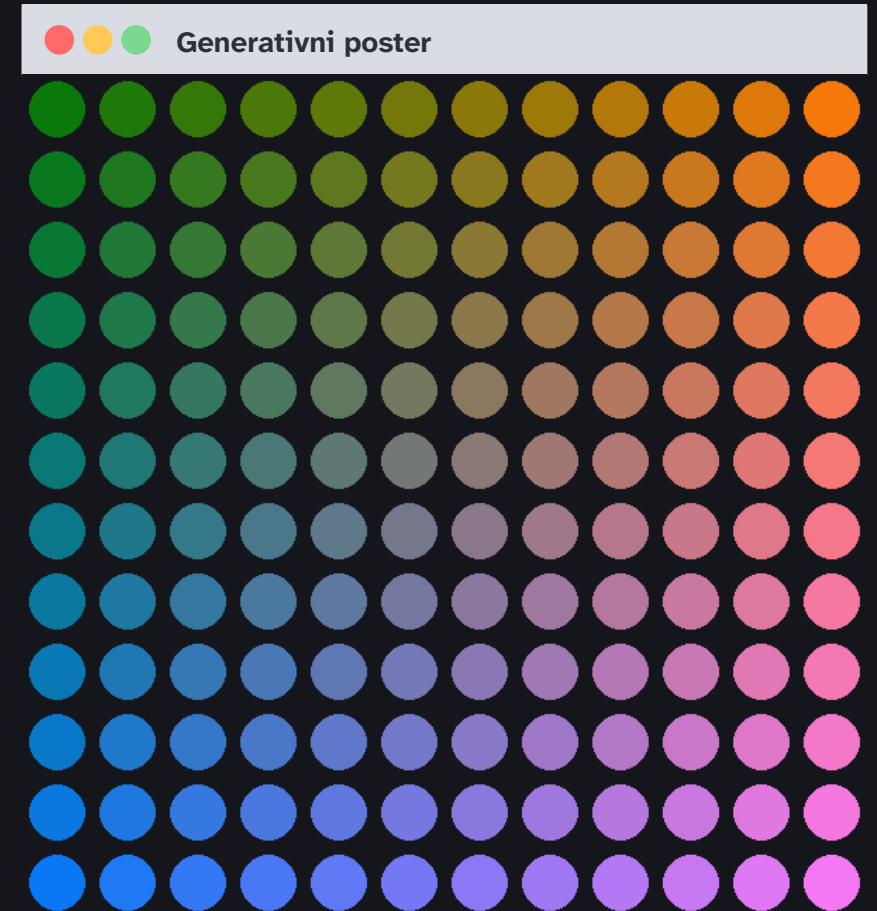
for i in range(20):
    ugao = random.randint(0, 360)
    rotirana = pg.transform.rotate(slika, ugao)
    # centar jelkice biramo nasumično
    x = random.randint(50, sirina - 50)
    y = random.randint(50, visina - 50)
    okvir = rotirana.get_rect(center=(x, y))
    ekran.blit(rotirana, okvir)
```


Pravimo generativni poster

Cilj: za 15 minuta imamo poster u kom boja svakog kruga zavisi od njegovog mesta.

- 1 Okvir programa: prozor 600 × 600, tamna pozadina
- 2 Jedan red krugova: petlja po x sa korakom 50
- 3 Mreža: petlja po y u petlji po x
- 4 Boja: crvena raste udesno, plava nadole
- 5 Dodatak: i poluprečnik zavisi od položaja

Petlja u petlji pravi mrežu, a položaj određuje boju

```
korak = 50
for x in range(korak // 2, sirina, korak):
    for y in range(korak // 2, visina, korak):
        # boja zavisi od položaja kruga
        crvena = x * 255 // sirina
        plava = y * 255 // visina
        boja = (crvena, 120, plava)
        pg.draw.circle(ekran, boja, (x, y), 20)
```

korak = 50

razmak između centara krugova

x * 255 // sirina

od 0 levo do skoro 255 desno

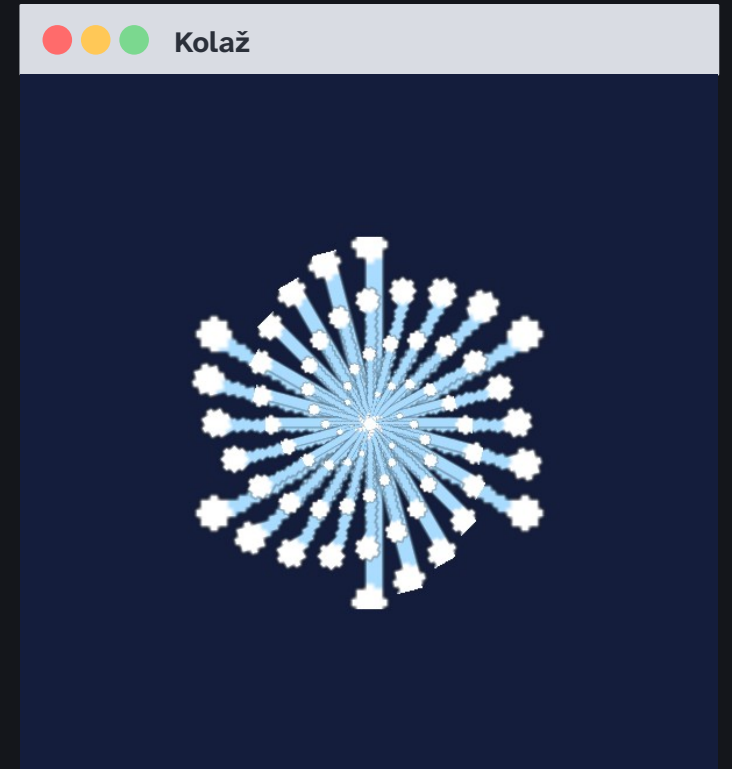
(crvena, 120, plava)

zelena je ista za sve krugove

Kolaž: jedna slika, rotirana i skalirana u petlji

```
slika = pg.image.load("pahuljica.png")
slika = slika.convert_alpha()
centar = (sirina // 2, visina // 2)

for i in range(12):
    ugao = i * 15
    razmera = 4 - i * 0.3
    nova = pg.transform.rotozoom(slika, ugao, razmera)
    okvir = nova.get_rect(center=centar)
    ekran.blit(nova, okvir)
```


Pronađi grešku

```
import pygame as pg

pg.init()
ekran = pg.display.set_mode((400, 300))
ekran.fill("white")
pg.draw.circle(ekran, "red", (200, 150))
pg.display.update()
```

Program se ne pokreće do kraja. Šta nedostaje u šestom redu?

PORUKA O GREŠCI

```
Traceback (most recent call last):
  File "krug.py", line 6, in <module>
    pg.draw.circle(ekran, "red", (200, 150))
TypeError: function missing required
argument 'radius' (pos 4)
```

line 6

red u kom je greška

TypeError

vrsta greške: pogrešni argumenti

'radius' (pos 4)

nedostaje četvrti argument: poluprečnik

Izaberite nivo i počnite

LEVEL 1

Noćno nebo

Izmenite šarene tačkice: tamnoplava pozadina i 200 belih zvezda, svaka poluprečnika od 1 do 3.

Pomoć: i poluprečnik može da bude `random.randint(1, 3)`.

LEVEL 2

Čestitka

Jelkica u centru prozora i natpis „Srećni praznici!“ centriran ispod nje.

Pomoć: `pg.transform.scale` uvećava sliku; `get_rect(center=...)` centrira.

LEVEL 3

Šahovska tabla

Tabla 8×8 od dve boje i jedna figura (krug) na nasumičnom polju.

Pomoć: polje je svetlo kad je $(\text{red} + \text{kolona}) \% 2$ jednako 0.

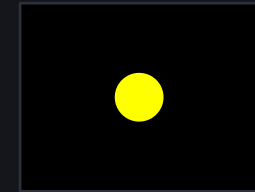
U PZU2 petlja crta 60 slika u sekundi

```
sat = pg.time.Clock()
x = 0
kraj = False
while not kraj:
    for dogadjaj in pg.event.get():
        if dogadjaj.type == pg.QUIT:
            kraj = True
    ekran.fill("black")
    pg.draw.circle(ekran, "yellow", (x, 150), 20)
    pg.display.update()
    x = (x + 3) % sirina
    sat.tick(60) # najviše 60 kadrova u sekundi
pg.quit()
```

1. kadar

2. kadar

3. kadar

Kadar je jedna slika. Svaki prolaz kroz petlju briše prozor, crta krug malo desnije i prikazuje novi kadar. Sat ne dozvoljava više od 60 prolaza u sekundi.

U PZU2: animacija, tastatura i miš, sprajtovi i prva igra.

Rezime

Okvir programa

```
pg.init()
ekran = pg.display.set_mode((400, 300))
pg.display.update()
```

Bez update prozor ostaje prazan.

Koordinate i boje

```
(0, 0)           # gore levo
(255, 165, 0)    # narandžasta
```

y raste nadole; komponente od 0 do 255.

Oblici

```
pg.draw.circle(ekran, boja, (x, y), r)
pg.draw.rect(ekran, boja, (x, y, w, h))
```

Debljina 0 ili izostavljena: popunjen oblik.

Slike i tekst

```
okvir = slika.get_rect(center=c)
ekran.blit(slika, okvir)
```

Tekst je sličica koju pravi font.render.

Pitanje pre odlaska

```
# prozor je 400 × 300  
pg.draw.circle(ekran, "red", (390, 10), 8)
```

U kom uglu prozora se pojavljuje crveni krug?

Odgovor pošaljite pre nego što izađete. Dve reči su dovoljne.

Literatura

- Dokumentacija za pygame-ce (Community Edition): pyga.me/docs
- Dokumentacija za PyGame: pygame.org/docs
- Sweigart, A. Invent Your Own Computer Games with Python, 4. izdanje, No Starch Press (besplatno na inventwithpython.com)
- Kafle, S. Learning Python by Building Games, Packt, 2019

Dodatna literatura i zanimljivi sajtovi

pygame-ce: dokumentacija

pyga.me/docs

Opis svake funkcije biblioteke pygame-ce, sa primerima.

Kenney

kenney.nl/assets

Grafike i zvukovi za igre, besplatni pod licencom CC0.

OpenGameArt

opengameart.org

Grafike, muzika i zvukovi za igre; licenca piše uz svaki rad.

Freesound

freesound.org

Zvučni efekti pod Creative Commons licencama.

Piskel

piskelapp.com

Besplatan editor u pregledaču za piksel-art i animirane sprajtove.

Lospec: palete boja

lospec.com/palette-list

Biblioteka gotovih paleta boja za piksel-art.

Hvala!

Pitanja su uvek dobrodošla: na času, u četvrtu ili međuvremeno.

Slajdovi, primeri i kartica za podsećanje su na sajtu predmeta.

PREDAVANJA

dr Staša Vujičić Stanković

stasa.vujicic.stankovic@math.rs

www.matf.bg.ac.rs/~stasa.vujicic.stankovic

VEŽBE

Nevena Ćirić

poincare.matf.bg.ac.rs/~nevena.ciric/p1uu.html